

Atəşkəsə üç gün qalırdı...

Deyəsən son vaxtlar günlər çox tez keçir. Zamanın əsib kəsməyən küləyi illəri üzü gələcəyə doğru qovduca hey qovur. Sanki biz torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olanları illərlə əvvəl yox, dünən-sırağagün torpağa tapşırırdıq. Amma bir anlıq nəfəs çəkib tarixin səhifələrinə boylananda görürük ki, o kədərli çağlardan çox illər ötüb. O vaxtlar iyirmi dörd, iyirmi beş yaşlarında Şəhidlər xiyabanında dəfn etdiyimiz oğul və qızlarımızın indi əlli yaşları tamam olur. Neçə illər keçsə də şəhidlərimiz yaddaşımızda iyirmi, iyirmi beş yaşlarında qalacalar.

Əgər torpaqlarımızın müdafiəsində canını fəda etməsəydi, bu iliyə payız günlərində Quliyev Cavid Cəlal oğlunun əlli yaşı tamam olardı. Amma o Vətən torpalarının azadlığı uğrunda şəhid olaraq ömrünün iyirmi dördüncü pilləsində qalıb. Yurd uğrunda canlarından keçənlər heç vaxt unudulmur, həmişə dərin hörmətlə yad edilir.

İki-üç gün əvvəl bu şəhid ailəsini yaxından tanıyan Lələ xanımla onların qapısını döydük. Bizi dünyanın hər üzünü görmüş Cavidin anası Turan xanım qarşıladı. Övladının əlli yaşının tamam olması münasibəti ilə ehsan süfrəsi açmışdı. Dediynə görə, düz iyirmi altı ildir Cavidin ad gününü bu cür keçirirlər. Onun divardan asılmış şəkli də üzümüzə boylanaraq, sanki baş verənlərə şahidlik edir.

Yerimizi rahatlayan kimi Turan xanım Cavidin albomunu bizə verdi. Saralmış vərəqləri bir-bir aşırıb oğlunun yaşadığı iyirmi dörd illik ömür yolu ilə tanış oluruq. Cavid müxtəlif illərdə çəkilmiş şəkillərdən gülümsünə-gülümsünə üzümüzə baxır. Onun yaşadığı qısa ömür yolları həm fotolarda, həm də acılı-şirinli xatirələrdə qalıb.

Xoşbəxt günlərində çəkdiyi şəkillərinə baxandan sonra Cavidin qısa, lakin şərəfli ömür yolu ilə tanış oluruq. O, 1969-cu ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açıb. Orta təhsilini başa vurandan sonra hərbiçi olmaq arzusu ilə Leninrad Ali Hərbi Siyasi Məktəbinə daxil olub. Ürəyindəki istəklərini yerinə yetirmək üçün Cavid ixtisasını dərinləndirərək, gələcəyin peşəkar zabiti olmağa çalışırdı. Amma son günlər ermənilərin Leninqrad da apardığı antiazərbaycan təbliğati

onların tədris ritmini pozurdu. Vəziyyət getdikcə pisləyib doğru dəyişirdi. Axır iş o yerə çatdı ki, Cavid burada oxuya bilməyib 3-cü kursdan köçürmə yolu ilə döğmə şəhərinə üz tutdu - təhsilini Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbində davam etdirdi. Bu o günlər idi ki, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda qanlı savaşı gedirdi. Cavid də cəbhə bölgəsinə, döyüşlərə can atırdı. Can atırdı ki, yurdunu əsb etməyə çalışsan erməni qəsbkarları ilə vuruşsan, qoyunda dünyaya göz açdığı torpaqları yağılardan qorusun.

Hərbi təhsilini başa vuran Cavid 1993-cü ilin aprelində cəbhə bölgəsinə - Tərtər istiqamətinə göndərildi. İlk gündən başlayaraq cəsəreti, igidliyi ilə seçilən Cavid ən çətin və təhlükəli tapşırıqların öhdəsindən bacarıqla gəlirdi. Bir gün axşam döyüşün qızğın çağında əsgər rabitə vasitəsilə ona çatdırdı ki, dörd erməni qulduru üzümlük tərəfdən onların arxasına keçməyə çalışır. Cavidin cavabı qısa və ötkəmli oldu: "Gözləyin, gəlirəm". Gənc zabitin cəsəreti sayəsində qəsbkarlardan biri məhv edildi, üçü isə əsir götürüldü.

Cavidin son döyüşü 9 may 1994-cü ildə Şotlanlı kəndi ətrafında oldu. Həmin günə qədər isə cəsər zabit onlarla qanlı döyüşün iştirakçısı olmuşdu. Bu əməliyyatlarda düşmənin xeyli canlı qüvvəsini və zirehli texnikasını məhv etmişdi. Hünər və igidliyinə görə komandanlıq dəfələrlə Cavidə mükafatlandırmışdı. Onun üçün isə ən böyük mükafatı işğaldan azad edəcəyi torpaqlar idi. Son döyüşdə qüvvələr barabər deyildi. Düşmənin hücumu qəflətən keçmişdi. Amma nə qədər çətin

olsa da, onlar müqavimət göstərir, işğalçıların hücumlarını dayandıрмаğa çalışırdılar. Artilleriyaçıları ermənilərin zirehli texnikalarını atəşə tutsalar da, qəsbkarlar addım-addım irəliləyirdilər. Qumbaraatan əsgər Xəqani Məmmədovun yaralanmağı vəziyyəti bir az da çətinləşdirdi. Cavid əsgəri Ziyarəddinə əmr etdi ki, Xəqanini geri çıxarsın. Yarım saat çətin döyüşdə onların mühasirəyə düşmək təhlükəsi yaranırdı. Bunu gören Cavid geri çəkilmək əmrini verdi. Bu vaxt zabit yoldaşı Rəhim Məmmədov yaralandı. Onu döyüş mövqeyindən çıxarmaq istəyən əsgər Faiq Əvəzov da yağılardan gülləsinə tuş gəldi. Nə qədər çətin olsa da Cavid onları təhlükəli zonadan uzaqlaşdırdı. Ön mövqeyə qayıdanda artıq vəziyyətin çox gərgin olduğunu gördü. Atəş açmaq istərkən döyüşçü dostu Nizami Hacıyevlə eyni vaxtda yaralandılar. Qəlpələr onun qolundan dəymişdi. Güllələrdən yayınmaq üçün ikisi də yaxınlıqdakı çalaya sığındılar. Təəssüflər ki, düşmənlər onları görüb tez bir zamanda başlarının üstünü alaraq əllərini qaldırıb təslim olmağı tələb etdilər.

Amma nə Nazim, nə də Cavid qəsbkarların istəklərini yerinə yetirmədilər. Son anda əsir düşməyi şərəfli ölümdən üstün tutaraq qumbaralarını sinələrinə sıxıb özlərini partlatdılar. Kişi kimi vuruşmuşdular, kişi kimi də şəhid oldular. Qumbara partlayışından yaxınlıqdakı ermənilərdən də bir neçəsi məhv oldu.

Düşmənin Cavidin meyitini bir aydan sonra qayıtdı. Onun ölümündən üç gün sonra isə cəbhədə atəşkəs elan edildi. Cavidin məzarı ikinci Şəhidlər xiyabanındadır. Azərbaycan xalqı qəhrəmanlarını heç vaxt unutmur. Həmişə onlarla fəxr edib öyünürlər. Cavid kimi igid zabitlərin məzarı böyüməkdə olan nəsillərin daim ziyarətgahına çevriləcək. İstər əlli yaşda olsun, istərsə də yüz yaşda. Turan xanım üçün isə bu böyük bir təsəllidir.

Döyüşlərdə göstərdiyi igidliyə, qəhrəmanlığa görə Quliyev Cavid Cəlal oğlu ölkə başçısının 25 iyun 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə layiq görülmüşdür. Cavid kimi cəsər oğulları hamımız fəxr edib öyünürük!